

Comedia - Modalitati de constructie a unui personaj dramatic - Particularitatile de realizare a unui personaj comic O scrisoare pierduta - I.L. Caragiale

Introducere

Ion Luca Caragiale este unul dintre cei patru mari clasici ai literaturii romane, alaturi de Ion Creanga, Ioan Slavici si Mihai Eminescu. Autor al volumului Momente si schite, precum si al numeroaselor nuvele grupate in fantastice (La hanul lui Manjoala), psihologice (Kir Ianulea, O facile de Pasti) sau realiste (Doua loturi), Caragiale a imbogatit literatura dramatica prin comedii precum O noapte furtunoasa, O scrisoare pierduta, Corni Leunida fata cu rectiunea, D 'ale carnavalului sau prin drama Napasta.

Fiind o comedie de moravuri, opera are ca tema prezentarea vietii politice a capitalei unui judet de munte, in preajma alegerilor. De asemenea, ea poate fi considerata si o comedie de caractere prin multitudinea tipurilor umane ilustrate, o comedie politica prin surprinderea reactiilor personajelor aflate in situatii-limita, sau o comedie sentimentala din perspectiva cuplului Zoe-Tipatescu. Titlul sugereaza pe de o parte intriga textului: pierderea unei scrisori compromitatoare pentru inalta societate dintr-un oras de munte; pe de alta parte, prin articolul nehotarat din titlu se exprima faptul ca santajul politic prin instrumente precum documentele intime este un morav des intalnit in epoca, scrisoarea pierduta de Zoe fiind doar una dintre multele de acest tip ratacite atunci.

Textul este structurat in 4 acte, delimitate in scene, iar elementele spatio--temporale corespund acestui tip de text, prin limitare si precizare exacta: primele doua acte au ca fundal salonul lui Tipatescu, Actul al III-lea surprinde decorul primariei, iar Actul al IV-lea - gradina lui Trahanache. Textul este scris pentru a fi pus in scena, in acest sens evenimentele evoluand direct in fata spectatorilor sau fiind relatate de personaje in secvente narative. De pilda, in primul act, secventa numararii steagurilor este evidentiata prin relatarea lui Tipatescu despre plimbarea facuta cu Zoe in oras. Singurele interventii in text ale autorului sunt didascaliiile, indicatiile scenice prin care sunt prezentate detaliile de decor, vestimentatia personajelor, mimica, gestic si miscarea lor scenica. De exemplu, Trahanache rosteste replicile in Scena a IV-a, Actul I, "oprindu-se si privind la Tipatescu, care se plimba cu pumnii inclestati, cu mirare si ciuda".

Conflictul consta in confruntarea dintre doua sau mai multe personaje care au interese sau mentalitati diferite asupra unei realitati. Piesa asaza in prim-plan doua conflicte. Primul, principal, opune cele doua partide politice care isi disputa postul de deputat (partidul aflat la putere, alcatuit din Tipatescu, Trahanache, il propune pentru acest post pe Farfuridi, iar partidul din opozitie pe Catavencu, sustinut de Ionescu, Popescu.) Conflictul secundar se produce in sanul partidului aflat la putere si este generat de temerile de tradare din partea prefectului ale lui Farfuridi si Branzovenescu. Meritul lui Caragiale in constructia conflictului si a subiectului dramatic consta in faptul ca a eliminat finalul previzibil si schematic, rezolvand conflictul in mod neasteptat, printr-o

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

solutie de compromis (sosirea lui . Agamita Dandanache).

Evidentierea statutului personajului si a tipului uman ilustrat In primul rand, Caragiale a depasit cadrul comediei clasice, avand capacitatea de a individualiza personajele prin comportament, particularitati de limbaj sau nume, dar si prin combinarea elementelor de statut social si psihologic, prin eliminarea caracterului schematic al intrigii si prin acordarea unor roluri esentiale In constructia subiectului dramatic unor personaje secundare (Cetateanul turmentat -element al hazardului sau Agamemnon Dandanache - element surpriza).

In al doilea rand, la nivelul personajelor, specific comediei este personajul tip. Acesta Intruneste In modul cel mai expresiv trasaturile/caracteristicile esentiale ale indivizilor din categoria pe care o reprezinta, avand un caracter invariabil si fiind asadar un personaj plat care nu evolueaza pe parcursul operei; portretul sau moral este dominat de o calitate esentiala, confirmata de toate celelalte trasaturi ale personajului. Astfel, Zaharia Trahanache este tipul Incornoratului, Zoe Trahanache tipul cochetei si al adulterinei, stefan Tipatescu tipul primului-amorez si al donjuanului, Farfuridi si Branzovenescu tipul demagogului sau Ghita Pristanda tipul servitorului incult.

Ilustrarea unor modalitati de caracterizare si a unor trasaturi ale personajului
Zaharia Trahanache ramane unul dintre personajele cu rol important In constructia subiectului dramatic, fiind considerat o enigma a piesei. In realizarea acestui personaj, desi predomina modalitatile indirecte, caracterizarea directa este realizata de autor In lista cu "persoane" de la Inceputul piesei. Prin urmare, Zaharia Trahanache este prezentat ca fiind "prezidentul Comitetului permanent, Comitetului electoral, Comitetului scolar si al altor comitete", fiind unul dintre stalpii locali ai partidului aflat la putere alaturi de Tipatescu, Farfuridi si Branzovenescu, asa cum el Insusi pretinde (autocaracterizare). Caracterizarea directa este realizata si de alte personaje, ilustrative In acest sens fiind dialogurile cuplului Farfuridi-Branzovenescu, care se tem de tradare din partea lui Trahanache si a lui Tipatescu.

Caracterizarea indirecta a personajului se realizeaza prin faptele, gesturile, atitudinile si replicile personajului, care Il Infatiseaza pe Trahanache drept un ins calm, linistit, imperturbabil, cu o gandire plata si cu un temperament formal, dar viclean pentru ca stie sa disimuleze si sa manevreze cu abilitate intrigi politice. De exemplu, atunci cand el si ai lui sunt santajati, nu se agita, ci abil, raspunde cu un contrasantaj, descoperind o polita falsificata de Catavencu.

Cu aceeasi abilitate politica li combate si pe Farfuridi si Branzovenescu care Il banuiesc pe prefect de tradare si care ajung apoi sa creada despre Trahanache: "E tare, tare de tot...solid barbat". Recunoaste imoralitatea si coruptia la nivelul societatii, dar practica Inselaciunea si fraudarea, falsificand listele de alegatori si promitandu-i lui Dandanache unanimitate In alegeri. El nu admite Insa imoralitatea In sanul familiei si de aceea nu crede In autenticitatea scrisorii pe care o considera plastografie. Din acest punct de vedere, critica literara admite ca Trahanache este un personaj echivoc, textul piesei oferind argumente pentru a sustine atat faptul ca Venerabilul cunoaste adevarul despre adulterul Zoei, cat si argumente contra.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Nu In ultimul rand, un merit incontestabil al lui Caragiale fata de predecesorul sau, Alecsandri, este de a fi depasit caracterul plat al personajelor prin complexitatea psihologica si prin dezvoltarea tuturor tipurilor de comic (de situatie, de caracter, de intentie, de limbaj) ca modalitati indirecte de caracterizare a personajului. Trahanache nu este numai tipul Incornoratului, ci reprezinta In acelasi timp ticaitul (prin ticul "Ai putintica rabdare!") care trage de timp, derutandu-si astfel adversarii, sau politicianul viclean, care nu se lasa intimidat de santajul lui Catavencu. Numele sau indica trasatura sa dominanta de caracter, deoarece este un derivat de la substantivul "trahana" (coca moale), ceea ce sugereaza caracterul sau maleabil, iar prenumele li demasca obiceiul de a nu se precipita, fiind legat de continutul semantic al verbului "a zaharisi".

Comicul de intentie se manifesta atat In prezentarea lui printre celelalte personaje ca fiind presedintele tuturor comitetelor si comisiilor, cat si In prezentarea Zoei ca fiind sotia "celui de sus", Caragiale satirizand orgoliul/vanitatea personajului. Referitor la comicul de limbaj, Trahanache se evidentiaza prin ticul sau verbal, ca si prin nonsensul enuntului "Intr-o sotietate fara printipuri, care va sa zica ca nu le are...". Astfel, dramaturgul nu lsi iarta personajele, evidentiindu-le defectele cu scopul de a le sanctiona.

Exprimarea unei opinii asupra personajului din perspectiva finalului

Finalul piesei evidentiaza schema clasica a comediei: rezolvarea conflictului printr-un compromis nu implica nicio modificare a raporturilor dintre personaje fata de situatia initiala. Replica lui Trahanache ("Eu n-am prefect, eu am prietin!") confirma statutul sau neschimbat de Incornorat, In ciuda situatiilor provocate de pierderea scrisorii.

Incheiere

In concluzie, chiar si la nivelul personajelor, Caragiale este un inovator In literatura romana, rafinand procedeele de realizare a portretelor acestora si marcand o etapa de maturizare a dramaturgiei romanesti.